

1. Xin chị cho biết lý do về sự có mặt của Hội GĐTNCTVN?

Thưa chị,

Sau ngày 30 tháng 4 năm 1975, chiến tranh Việt Nam chấm dứt. Các cựu quân nhân và công chức thuộc chế độ cũ ở Miền Nam Việt Nam hầu hết bị đưa đi học tập cải tạo. Trong khoảng thời gian đầu ấy, không ai biết cuộc sống của những người học tập cải tạo như thế nào, thân phận họ sẽ ra sao và khi nào thì gia đình họ được đoàn tụ. Cá nhân gia đình tôi cũng ly tán sau ngày 30/4/75. Cái viễn cảnh của những gia đình ly tán không biết ngày nào sum họp cùng với ước mong đoàn tụ của chính gia đình tôi đã thúc đẩy tôi phải làm một cái gì để hàn gắn lại vết thương đó, thế là HGĐTNCTVN ra đời, và sự có mặt của Hội đến nay đã được 22 tuổi.

2. Trong quá trình thành lập và phát triển Hội đã gặp những thuận lợi và khó khăn nào khiến chị ghi nhớ nhiều nhất?

Khó khăn thì rất nhiều nhất là trong giai đoạn đầu thành lập Hội vì lúc đó dư luận hế giới không còn muốn nhắc đến chiến tranh Việt Nam và những tù nhân chính trị tại Việt Nam. Người Việt tại hải ngoại thì đang vất vả để hội nhập vào cuộc sống mới. Do đó nói tới chuyện đấu tranh để những tù nhân cải tạo VN được trả tự do và đi định cư tại Hoa Kỳ cũng như một số quốc gia tự do khác gần như là chuyện viễn vông nên chẳng mấy ai quan tâm và tin tưởng, trừ thân nhân của chính họ. Nói thế cũng chưa thấy hết khó khăn của Hội trong giai đoạn này, vì không những chỉ không quan tâm và tin tưởng, Hội còn gặp phải một số chống đối của một số ít người đổ kỵ, thậm chí họ còn hăm dọa chúng tôi, yêu cầu chúng tôi giải tán Hội. --- Hội chúng tôi đại diện cho những người vợ mất chồng, những đứa con thiếu cha, đi đấu tranh để cho cha, cho chồng được trả tự do thế mà họ phản đối chúng tôi, như vậy không khác gì cấm không cho chúng tôi được sum họp. Nếu chính quyền VN đã bắt giam chồng con chúng tôi làm cho gia đình chúng tôi bị ly tán, thì những người này không muốn cho chồng chúng tôi được thả, không muốn cho chúng tôi được đoàn tụ. Chúng tôi thật sự không hiểu nổi, thật sự không hiểu nổi họ muốn gì??? Cái đau nhất cho chúng tôi là ở chỗ những kẻ đó hiện đang sống trong sự sum họp gia đình, trên một đất nước tự do nhân quyền, mà không hiểu được giá trị của tự do, nhân quyền và đoàn tụ. --- Có lẽ khi người ta ở cùng cảnh ngộ thì mới cảm thông được nỗi đau mất mát của người khác. Do đó mà dù rất đau lòng, chúng tôi chẳng trách họ làm gì vì họ không hiểu điều họ làm, và vì thế mà chúng tôi không hề lùi bước. Nhờ sự kiên trì vận động với niềm tin

sắt son, Hội đã dần dần tạo được sự chú ý của dư luận và mọi người hiểu ra mục tiêu đấu tranh vì lý do nhân đạo của Hội. Cho nên ngoài một ít người chống đối, Hội được đa số Cộng đồng người Việt tại hải ngoại ủng hộ, một số người trước đây chống đối giờ trở lại ủng hộ Hội và đây lại là những người ủng hộ Hội tích cực nhất! Bên cạnh thuận lợi đó, lúc bấy giờ Hội còn được một thuận lợi to lớn là sự ủng hộ và giúp đỡ của nhiều nhân vật quan trọng trong ngành lập pháp, hành pháp cũng như lưỡng Đảng, lưỡng viện Quốc Hội Hoa Kỳ.

Những niềm vui lớn nhất, cũng là những điểm đánh dấu thành công trong quá trình hoạt động của Hội có thể kể đến là:

- ngày 30/7/1989, khi ông Robert Funseth, Phụ tá Thứ Trưởng Ngoại Giao lúc bấy giờ, đại diện cho chính phủ Hoa Kỳ và chính quyền Việt Nam ký thỏa hiệp cho Tù Nhân Chính Trị VN đi định cư và cây viết lịch sử ký bản thỏa hiệp đó đã được ông Funseth tặng lại cho Hội chúng tôi.

- Việc vận động thành công để không đưa TNCTVN sang Phi Luật Tân huấn nghệ (học Anh văn và học nghề) trước khi đi định cư chính thức tại Hoa Kỳ.

- Chuyển bay chở các Tù Nhân đầu tiên đi định cư, đáp xuống phi trường Thái Lan ngày 5/1/90.

- Năm 1992, khi 100 người tù nhân cuối cùng (thuộc 1975) được trả tự do.

- Tu chính án McCain dành cho con trên 21 tuổi còn độc thân của Tù Nhân và quả phụ.

Thấy Tù nhân được trả tự do, phục hồi nhân phẩm, gia đình đoàn tụ, con cái được học hành và phát triển tài năng, chúng tôi thật không còn gì sung sướng hơn.

Còn nỗi buồn thì cũng nhiều, mà cay đắng cũng không ít. Tuy nhiên tôi không để nó ảnh hưởng tới việc tôi đã, đang và sẽ làm cũng như những tâm nguyện tôi đang theo đuổi.

3. Cho đến hôm nay, Hội đã gặt hái được những thành quả nào?

Sau 22 năm dài hoạt động, chúng tôi không thể kể hết thành quả của Hội trong buổi phỏng vấn này. Thành quả lớn nhất mà Hội đã đạt được, như đã nói trên, là việc ký kết bản thỏa hiệp ngày 30/7/89 tại Hà Nội. Để thấy mức độ to lớn của thành quả đó, xin quý vị hãy tưởng tượng đến con số hàng trăm ngàn quân nhân và công chức của chế độ Miền Nam Việt Nam cũ đi học tập cải tạo sau ngày 30/4/75, đến nay hầu hết họ đã được trả tự do. Hơn nữa ngoài việc được trả tự do, bản thân họ và gia đình còn được chính phủ Hoa Kỳ cho đi định cư tại Mỹ qua chương trình HO, con số những người này hôm nay đã lên tới gần 200.000 người. Chúng tôi không dám nói chỉ Hội Gia Đình Tù Nhân Chính Trị VN làm nên được thành quả lịch sử này, ngoài HGĐTNCTVN, còn có sự đóng góp to lớn của các Tổ chức Cộng Đồng Việt Nam, các

Hội Đoàn, Đoàn Thể khác cũng như của cộng đồng quốc tế. Như tôi cũng đã từng nói với chị mấy năm trước, đây là chương trình duy nhất mà chánh phủ Hoa Kỳ đặc biệt dành cho TNCTVN.

4. Có phải chương trình HO của Chính Phủ Hoa Kỳ là kết quả của những vận động và đấu tranh ráo riết của Hội GĐTNCTVN?

Thật sự thì đây chính là một trong những thành quả của những vận động mạnh mẽ của Hội. Và như vừa nói ở trên, đây không chỉ là kết quả của riêng một mình Hội GĐTNCTVN mà còn có sự đóng góp của các Tổ chức Cộng Đồng Việt Nam, các Hội Đoàn, Đoàn Thể khác, cũng như của cộng đồng quốc tế. Tôn chỉ của Hội là vận động để đem lại sự đoàn tụ cho các gia đình Tù Nhân Chính Trị VN cũng như cho việc họ ra đi định cư, và chúng tôi dồn mọi nỗ lực để thực hiện điều đó, vì đó là mục đích của Hội. Chúng tôi không quan tâm lắm đến việc xét xem thành quả đó là của ai, tổ chức nào, việc gì có lợi cho Tù nhân chính trị VN là chúng tôi làm. Việc phán xét đó xin dành cho những quý vị đã từng biết đến Hội và những hoạt động của Hội cũng như những Tù nhân chính trị VN.

5. Chị có thể nêu tên và nói đến những người đã nỗ lực giúp cho Hội trong Chính Quyền Hoa Kỳ cũng như các Nhà Lập Pháp Hoa Kỳ?

Về phía chính phủ Hoa Kỳ, Hội chúng tôi được sự yểm trợ quý báu của lưỡng Đảng, lưỡng viện Quốc Hội cũng như của Bộ Ngoại Giao và Sở Di Trú. Một số cá nhân đặc biệt mà chúng tôi cũng muốn nhân tiện nêu tên ở đây để cảm ơn về những quan tâm và đóng góp đặc biệt cho Hội cũng như cho những Chương trình liên quan tới Tù Nhân Chính Trị Việt Nam, các vị này hầu như là chỗ dựa thường xuyên của Hội, như: TNS McCain, TNS Kennedy, Dân biểu Frank Wolf, cựu Dân biểu Stephen Solarz, cùng nhiều TNS và DB khác mà tùy theo nhu cầu vận động Hội phải tiếp xúc. Về phía hành pháp, chúng tôi đặc biệt mang ơn cựu Phụ tá Thứ trưởng ngoại giao Hoa Kỳ, ông Robert Funseth, ông Shep Lowman, ông Lionel Rosenblate và riêng ông Tom Doubleday, Tom Raezer, cô Susan Lively (3 vị này có thể nói là làm việc với chúng tôi không kể ngày giờ). . . Ngoài ra chúng tôi cũng được sự giúp đỡ tận tình của rất nhiều cố vấn (consultant) Hoa Kỳ đã nghiên cứu và lập kế hoạch cho Hội, cũng như nhiều bạn bè người Mỹ mà chúng tôi không thể nêu tên hết ở đây.

6. Có thể nói Hội GĐTNCTVN là một tổ chức biết vận động chính giới và biết dùng sức mạnh của quyền công dân của một nước dân chủ để đòi hỏi chính quyền bảo vệ và tạo điều kiện cho những quyền lợi chính đáng của mình một cách hữu hiệu nhất và Hội đã là một trong những tổ chức người Việt đi tiên phong, xin chị chia sẻ những kinh nghiệm và những lời khuyên cho những tổ chức người Việt cũng đang hoặc sắp đi vào con đường vận động này cho những quyền lợi chính đáng của họ?

Chúng tôi thiết nghĩ trong cộng đồng cũng như các Hội đoàn, Đoàn thể Việt Nam có rất nhiều người tài giỏi có thể làm được nhiều việc có ích cho cộng đồng. Tuy nhiên theo kinh nghiệm của riêng tôi, đối với công việc của một Hội thiện nguyện, ngoài tài năng cần phải có nhiều thiện chí, sự kiên trì, lòng tận tụy và sự hy sinh bản thân mình, thì mới có thể đạt được mục đích đã đặt ra.

Ngoài ra chúng tôi cũng thấy rất cần trong việc liên lạc thường xuyên với các cơ quan HP và LP vì chính họ mới đủ thẩm quyền đi làm những việc mà mình yêu cầu. Một việc nữa cũng rất quan trọng là các vị Cố vấn (consultant), vì họ là những người nghiên cứu và làm kế hoạch cho mình, để mình đi đúng hướng.

7. Về phía Cộng Đồng Việt Nam, Hội có nhận được sự trợ giúp nào hoặc có những khó khăn nào chị có thể nói ra để mọi người cùng chiêm nghiệm?

Về phía Cộng Đồng Việt Nam, chúng tôi nhận được rất nhiều sự ủng hộ của đồng bào VN tại Hải ngoại, nhất là những gia đình có thân nhân là tù nhân cải tạo, đây cũng là một trong những động lực giúp chúng tôi vượt qua những khó khăn trong quá trình hoạt động.

Khó khăn thì lúc nào cũng có, nhất là trong giai đoạn đầu thành lập Hội như tôi đã nói ở trên. Tuy nhiên chúng tôi không bao giờ chịu bỏ cuộc mà vẫn kiên trì theo đuổi mục tiêu của mình. Có lẽ điều này đã làm cho một số người chống đối chúng tôi lúc trước, sau này trở lại ủng hộ chúng tôi rất tích cực. Chúng tôi cũng muốn nhân dịp này cảm ơn tất cả các Quý vị, các Ân nhân, các Bạn hữu, và đặc biệt là các Ủng Hộ Viên thầm lặng đã giúp đỡ chúng tôi trong suốt thời gian vừa qua. Điều tôi muốn nói ở đây là trong bất cứ mọi hoạt động đấu tranh, đường đi không bao giờ bằng phẳng cả. Khi gặp khó khăn, đừng nản lòng; nếu đường lối của chúng ta đúng, nhất là nếu đó là vì lý do nhân đạo thì dần dần mọi người sẽ hiểu ra và ủng hộ chúng ta. Chị cũng thừa biết là đồng bào hải ngoại họ rất thông minh, nên chúng tôi thường nói chỉ có Tình Thương và Sự Chân Chính mới là tồn tại.

8. Được biết chương trình HO sắp chấm dứt, chị có thể cho biết Hội có kế hoạch chấm dứt ra sao và hướng đi của Chính Quyền Hoa Kỳ về chương trình này như thế nào?

Trước đây Bộ Ngoại Giao và Sở Di Trú Hoa Kỳ dự định sẽ hoàn tất việc phỏng vấn các trường hợp HO vào cuối tháng 4/99, và hoàn tất việc ra đi định cư trước ngày 30/9/99 này. Nói về hướng đi của Chính Quyền Hoa Kỳ về chương trình này như thế nào, thì tôi xin mượn câu nói của bà Marguerite Rivera Houze, Phụ tá Thứ Trưởng Ngoại Giao Hoa Kỳ, trong bức thư gửi cho chúng tôi ngày 23/10/98 về chương trình HO như sau: "Xin bà hãy an tâm, là khi chúng tôi đi đến kết thúc chương trình này, chúng tôi cũng đã dự kiến đầy đủ để hoàn tất nó một cách xứng đáng với tình nhân đạo, như chính bản thân chương trình này đã thể hiện trong suốt hơn 20 năm qua". Về phía Hội GĐTNCTVN, dù chương trình kết thúc, Hội vẫn còn nhiều việc phải làm cho đến khi các anh em tù nhân và gia đình ổn định cuộc sống.

9. Nếu có những trường hợp chưa được cứu xét, hoặc cứu xét chưa thỏa đáng thì chị khuyên những người ở vào hoàn cảnh này sẽ phải làm gì? - Được biết là sau nhiều tháng vận động, chương trình ODP đã được gia hạn, xin chị cho biết một vài chi tiết về sự vận động này, và với kết quả vừa đạt được, những người đang chờ đi định cư sẽ được những lợi ích gì?

Trước đây, theo dự tính của Bộ Ngoại Giao và sở di trú, những trường hợp chưa được cứu xét sẽ được Sở Di Trú phỏng vấn trước khi kết thúc chương trình phỏng vấn vào tháng 4/99.

Vì vậy mà trong thời gian vừa qua, Hội đã cố gắng nhanh chóng thông báo thông tin này trên đài phát thanh cũng như báo chí để đồng bào được biết, đặc biệt là cho các gia đình Tù Nhân có liên qua để họ nhanh chóng bổ túc và theo dõi hồ sơ của mình. Hội đã nhận được rất nhiều thư tín cũng như điện thoại của các gia đình Tù nhân hỏi thăm ý kiến cũng như nhờ giúp đỡ, nhất là những trường hợp bị từ chối. Với số lượng những trường hợp bị từ chối quá nhiều như vừa qua, Hội rất lo ngại sẽ có những trường hợp không được giải quyết thỏa đáng trước ngày chương trình dự định kết thúc và các hồ sơ đó coi như bị xếp lại vĩnh viễn.

Vì vậy mà đồng thời với việc thông báo tin tức cho đồng bào về diễn tiến của các chương trình HO, McCain, ODP ... Hội cũng đã cố gắng vận động với Ủy Ban phụ trách Di Dân của Quốc Hội để chương trình được kéo dài thêm cho đến khi tất cả các hồ sơ được giải quyết. Và vừa rồi Hội GĐTNCTVN cũng được thông báo là nhiều thành viên Quốc Hội Hoa Kỳ, trong đó có các Thượng Nghị Sĩ: Spencer Abraham,

Edward Kennedy (chủ tịch và đồng chủ tịch Ủy Ban Di Dân của Thượng Viện) và các Dân Biểu: Benjamin Gilman, Christopher Smith, Thomas Davis, Ileana Ros-Lehtinen, Frank Wolf, Tom Lantos, John Conyers Jr., Cynthia McKinney, Sheila Jackson-Lee, Loretta Sanchez, Zoe Lofgren, Lloyd Drogget, đã gửi văn thư đến Bà Ngoại Trưởng Madeleine Albright và Bà Ủy viên Doris Meissner của Sở Di Trú yêu cầu không chấm dứt hoạt động của Văn Phòng ODP tại Thái Lan. Các thành viên Quốc Hội nói trên còn yêu cầu Bộ Ngoại Giao và Sở Di Trú cứu xét các thành phần như: Nhân Viên Sở Mỹ, Chiêu Hồi, Người Thượng và những người bị bắt trước ngày 30/4/1975, v.v...

Dẫu sao thì hiện nay, đối với những trường hợp chưa được giải quyết thỏa đáng, xin liên lạc trực tiếp với Hội bằng điện thoại càng sớm càng tốt [(703) 560-0058, sau 9 giờ tối (giờ Washington DC)] để được hướng dẫn. Và sau đó quý vị phải liên lạc ngay với Văn phòng ODP tại Việt Nam để được giải quyết. Địa chỉ Văn phòng ODP tại Việt Nam như sau:

Văn phòng ODP
184 bis đường Pasteur
Quận 1
Thành phố Hồ Chí Minh

và ở
Thái Lan

District Director
US - INS
93/1 Wireless Road
Deithlem Tower B, Room 114/1
Bangkok, 10330
Thailand

10. Sau hơn 20 năm dài tranh đấu cho gia đình của hàng ngàn các cựu tù nhân, chị có thể cho biết những cảm nghĩ vui buồn của chị? Nói chung, chị có vui lòng với những kết quả mà chị và Hội đã gặt hái được hay không?

Như tôi đã nói ở trên, trong quá trình 22 năm dài hoạt động, tất không tránh khỏi những vui buồn lẫn lộn. Tuy nhiên, so với niềm vui lớn là được thấy hàng bao gia đình Tù nhân CTVN được sum họp, có cuộc sống mới tốt đẹp hơn, các cháu được học hành và phát triển tài năng, thì những nỗi buồn kia đã không còn có chỗ đứng trong tôi nữa. Tất nhiên, tôi và các chị em trong Hội rất hài lòng với những kết quả mà Hội đã đạt được trong thời gian qua.

11. Được biết chị đã đem lại sự đoàn tụ cho hàng ngàn gia đình tù nhân, nhưng riêng gia đình chị thì sự đoàn tụ lại rất nghiệt ngã, xin chị vui lòng chia sẻ những thiệt thòi, chua xót mà gia đình chị đã trải qua?

Thưa chị, dĩ nhiên mỗi người đều có một số mệnh. Tôi cũng có những bất hạnh của

riêng mình. Tuy nhiên tôi là mẫu người phụ nữ không bao giờ chịu đầu hàng số mệnh. Tôi biết biến những đau thương của riêng mình thành những hoạt động tích cực giúp ích cho mọi người. Và... nhìn thấy hạnh phúc của mọi người, tôi cũng thấy mình ... hạnh phúc hơn!!

- 12. Được biết chị cũng sắp về hưu, vì ngoài việc tranh đấu cho Hội, chị vẫn phải đi làm để kiếm sống, xin chị cho biết chị có những dự tính gì cho những ngày sắp tới?**

Tôi cũng khá mệt mỏi sau 22 năm dài hoạt động cho Hội cũng như cho việc kiếm sống riêng. Sắp đến ngày về hưu, tôi cảm thấy mình được sắp thành thoi để sống nhiều hơn cho gia đình và cho riêng mình. Trước mắt chắc là như vậy. Tuy nhiên các bạn bè tôi đều nói, bản chất của tôi không phải là người thích ngồi yên mà là hướng xã hội. Thật sự tôi cũng có dự tính một số hoạt động xã hội ít căng thẳng hơn, nhưng hiện tại chưa tiện nói ra ở đây. Có thể lúc đó tôi cũng sẽ nhờ chị thông báo dùm, nếu tôi thấy tôi còn có đủ sức để làm.

- 13. Với những kinh nghiệm và nhất là sự quen biết và quan hệ của chị với chánh giới Hoa Kỳ (tính ra chị đã đấu tranh trong suốt 4 đời tổng thống: Carter, Reagan, Bush, Clinton), chị đã gặp gỡ và làm việc với hàng trăm Dân Biểu và Nghị Sĩ. Có nhiều người đến rồi đi nhưng chị, hơn 20 năm vẫn ra vào tòa nhà quốc hội với một đòi hỏi duy nhất là trả tự do cho những người bị giam giữ trái phép tại VN và cho họ được đi định cư tại các nước tự do. Chị có nghĩ rằng chị có thể tiếp tục hay ít nhất làm cố vấn cho một tổ chức nào đó có nhã ý muốn mời chị tiếp tay để có thể đấu tranh đòi nhân quyền và dân quyền tới khi không còn một người VN nào còn phải sống trong cảnh tù đầy, bắt bớ trái phép nữa hay không?**

Như vừa nói với chị, trong thời gian đầu sau khi về hưu, tôi muốn được nghỉ ngơi chút đỉnh và sau đó chắc tôi quan tâm nhiều tới những hoạt động xã hội ít căng thẳng hơn và nhằm mục đích nhân đạo là chính.

- 14. Chị có điều gì cần nhấn gửi tới những người chị đã từng làm việc cũng như những người chị đã từng nỗ lực tranh đấu cho họ không?**

Đối với những người đã từng cộng tác và ủng hộ Hội trong thời gian qua, tôi muốn bày tỏ lòng biết ơn về những đóng góp quý báu mà quý vị và các bạn đã dành cho Hội

cũng như cho các gia đình Tù nhân chính trị VN. Tôi muốn nói với quý vị là chúng ta đã không phí công cho những tháng năm dài đấu tranh gian lao khắc nghiệt.

Đối với các anh em tù nhân và gia đình sắp đi định cư, chúng tôi cũng xin được có đôi lời nhắn gửi: Các anh và các cháu đã vượt qua rất nhiều khó khăn để ngày hôm nay sắp đến được Hoa Kỳ. Xây dựng từ đầu một cuộc sống mới nơi xứ lạ quê người chắc chắn sẽ có những khó khăn ban đầu, nhưng các khó khăn đó sẽ qua với cố gắng của chính các anh và các cháu cũng như sự hỗ trợ của Cộng Đồng cùng những Hội đoàn khác tại Mỹ này. Điều chắc chắn là một tương lai tươi sáng sẽ đến với các cháu nếu các cháu cố gắng học tập và làm việc để phát triển tài năng. Và sau này hãy dùng tài năng của mình góp phần xây dựng cộng đồng và cho những đồng bào kém may mắn hơn mình.

15. Cuối cùng, niềm ước mơ hiện tại của chị là gì?

Ước mơ hiện tại của tôi là được thấy đồng bào VN mình ngày càng phát đạt và hạnh phúc hơn, cộng đồng VN sẽ ngày càng lớn mạnh, sánh vai cùng các cộng đồng dân tộc khác trên toàn thế giới. Ước mơ này cũng là lời chúc của cá nhân tôi và Hội GĐTNCTVN đến tất cả quý vị và đồng bào Việt Nam chúng ta tại Hải ngoại cũng như tại Việt Nam trong năm Tết Kỷ Mão này. Xin chúc cho mọi người được An Khang - Thịnh Vượng - Hạnh Phúc và Đoàn Tụ. Xin thành thật cảm ơn.